

DOPUNSKE AKTIVNOSTI SEOSKOG TURIZMA KEZELE

Ištuk, Lea

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:318054>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-11**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Križevci University of Applied Sciences](#)

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Lea Ištuk, studentica

DOPUNSKE AKTIVNOSTI SEOSKOG TURIZMA KEZELE

Završni rad

Križevci, 2019.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Lea Ištuk, studentica

DOPUNSKE AKTIVNOSTI SEOSKOG TURIZMA KEZELE

Završni rad

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnog rada:

1. dr. sc. Sandra Kantar, predsjednica povjerenstva
2. dr. sc. Kristina Svržnjak, mentorica i članica povjerenstva
3. dr. sc. Silvije Jerčinović, član povjerenstva

Križevci, 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PREGLED LITERATURE	3
3. MATERIJALI I METODE	8
4. SEOSKI TURIZAM KEZELE	10
4.1. Općenito o seoskom turizmu Kezele.....	10
4.2. Proizvodnja	11
4.3. Ponuda proizvoda i usluga	12
4.3.1. Vinarija.....	12
4.3.2. Noćenje na seoskom turizmu Kezele	13
4.3.3. Gastro ponuda	15
4.3.4. Staja s životinjama	16
4.3.5. Proslave.....	17
5. REZULTATI I RASPRAVA	20
5.1. Dopunske aktivnosti seoskog turizma Kezele.....	20
5.1.1. Individualne dopunske aktivnosti.....	21
5.1.2. Dopunske aktivnosti za poslovne grupe	23
5.1.3. Team building program	24
5.1.4. Izleti na seoski turizam Kezele.....	26
5.1.5. Izleti u okolicu.....	27
5.2. Prijedlog novih dopunskih aktivnosti za seoski turizam Kezele	28
6. ZAKLJUČAK	29
7. LITERATURA	30
8. PRILOZI	32
SAŽETAK.....	36

1. UVOD

Na ruralnom prostoru u Hrvatskoj, koji čini više od 90% njezine površine, živi oko 50% stanovnika koji su izravno ili neizravno vezani uz poljoprivredu. Uzme li se u obzir prirodna i kulturna raznolikost naših regija, bogata resursna osnova turističkih atrakcija, očuvani okoliš i više od 160.000 upisanih poljoprivrednih gospodarstava, Republika Hrvatska ima preduvjete za razvoj ruralnog turizma i svih posebnih oblika turizma vezanih za ruralni prostor (Bajs, 2010.).

U današnje vrijeme puno stresa, užurbanosti, nedostatka vremena za sebe i svoje obitelji, seoski turizam pruža mogućnost bijega iz takve stresne svakodnevnice te daje mogućnost opuštanja i provođenja kvalitetnog vremena s obitelji i prijateljima. Odmor na seoskom turizmu danas je u trendu posebno među stanovnicima velikih urbanih središta koji su željni čistog zraka, očuvane okoline, pješačenja i drugih aktivnosti u mirnoj i ugodnoj sredini daleko od gradske užurbanosti i buke. Osim toga, posjet seoskom turizmu je odličan način za upoznavanje s nekadašnjim načinom života, prirodnom i kulturnom baštinom pojedinih regija Hrvatske. Također, posjetioci na seoskom turizmu mogu kušati različita domaća tradicionalna jela i pića ili se uključiti u svakodnevni seoski život bilo tako što samo promatraju odvijanje poljoprivrednih ili drugih seoskih aktivnosti ili u njima i neposredno sudjeluju.

Nepostojanje vizualne i akustične kontaminacije, neiskvareno prirodno okruženje i tradicijska arhitektura apsolutno su vitalni za uspjeh ruralnog turizma. Ruralni turizam uključuje mir, tišinu i usamljenost udaljenih lokacija, a turiste privlači krajolik, kultura i način života lokalnih zajednica kao i želja za bijegom iz urbanih sredina, zdrav život i uživanje u svježem zraku (Dujmović, 2014.).

Dopunske aktivnosti na seoskom gospodarstvima jedan su od važnih faktora uspjeha gospodarstva jer utječu na dužinu boravka gostiju. Prema Hrg Matušin (2016.) prosječan broj dopunskih aktivnosti na gospodarstvima u Hrvatskoj je 10 aktivnosti po gospodarstvu.

U ovom završnom radu istražiti će se sve dopunske aktivnosti seoskog turizma Kezele, koji se nalazi u Šumećanima nedaleko od Ivanić-Grada. Imanje se često navodi kao primjer dobre prakse pa ga tako navode i autori Demonja i Ružić (2010.) u svojoj knjizi „Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse i europskim iskustvima“. Iako u svojoj ponudi imaju velik broj dopunskih sadržaja i jedan su od

najposjećenijih i najpoznatijih seoskih turizama u kontinentalnoj Hrvatskoj, postoji mogućnost i potencijal proširenja ponude jer u okolici ne postoji konkurencija koja u svojoj ponudi ima atraktivnu ponudu dopunskih sadržaja. Prosječna dužina noćenja na gospodarstvu je dvije noći pa proširenjem dopunskih sadržaja žele zadržati turiste da borave na gospodarstvu više od dva dana.

Cilj istraživanja je prikupiti što više informacija o dopunskim aktivnostima na seoskom turizmu Kezele koje imaju u svojoj sadašnjoj ponudi i istražiti mogućnost proširenja dopunskih aktivnosti u budućnosti koje bi unaprijedile poslovanje seoskog turizma Kezele.

Svrha rada je rezultatima istraživanja pomoći seoskom turizmu Kezele, ali i ostalim vlasnicima seoskih turizama da unaprijede ponudu svojih dopunskih aktivnosti te poboljšaju svoje poslovanje i razvoj.

2. PREGLED LITERATURE

U ovom poglavlju biti će definirani i objašnjeni pojmovi korišteni u završnom radu.

Ruralni prostor odlikuje se prirodnim resursima, obradivim površinama i seoskim naseljima i u njemu su nastali tradicionalno selo, seoska arhitektura, materijalna i duhovna kultura što uključuje način života i rada stanovništva na ruralnim prostorima. Također u njemu su nastali i narodni plesovi, pjesme, običaji i legende (Robotić, 2013.). Ruralnim prostorom, prema „Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske“ (1997.), smatra se cjelokupni prostor izvan gradova, prostor koji je predmet zanimanja u sociološkom i gospodarskom smislu, u kojem se rasprostiru mala ruralna društva ili ruralne zajednice, i usko je životno i radno povezan s pretežno prirodnim okolišem. U Hrvatskoj 8,4% teritorija zauzimaju gradovi, sela i infrastruktura, što znači da ruralnom prostoru pripada 91,6% cjelokupnog kopnenog teritorija Republike Hrvatske.

Prema Hrvatskoj mreži za ruralni razvoj (HMRR) pojam ruralni razvoj podrazumijeva integralni i višesektorski te održivi razvoj ruralnog prostora. Usmjerava na unapređenje gospodarskog rasta, modernizaciju, povećanje poljoprivredne proizvodnje i stvaranje okvira za zadovoljavanje primarnih potreba kao što su obrazovanje, zdravstvo i opskrba vodom ruralnih područja¹.

Postoje različite definicije turizma. Prema UNWTO (Svjetska turistička organizacija) turizam je socijalni, kulturni i ekonomski fenomen koji podrazumijeva kretanje ljudi u zemlje ili mjesta izvan njihove uobičajene okoline u osobne ili poslovne/profesionalne svrhe². Dujmović (2014.) definira turizam kao društvenu i ekonomsku pojavu koja je prerasla u jednu od vodećih gospodarskih grana u gradovima i regijama cijeloga svijeta.

Ruralni turizam, prema Demonji i Ružiću (2010.), skupni je naziv za različite aktivnosti i oblike turizma koji se javljaju izvan gradova i onih područja na kojima se razvio masovni turizam. Važnost ruralnog turizma ogleda se u interakciji poljoprivredne proizvodnje, prvenstveno tradicionalnih proizvoda, prezentiranja tradicije, tradicijske gastronomije i turističkih usluga, te korištenju već postojećih resursa. Također isti autori ističu kako je ruralni turizam, prema definiciji Vijeća Europe, turizam na seoskom području sa svim aktivnostima koje se provode na tom mjestu, a najvažnija obilježja takvog turizma su mirna sredina, odsutnost buke, očuvani okoliš, komunikacija s

¹Hrvatska mreža za ruralni razvoj, (<http://www.hmrr.hr>)

²UNWTO (Svjetska turistička organizacija), (<http://statistics.unwto.org/sites/all/files/docpdf/glossaryterms.pdf>)

domaćinima, domaća hrana i upoznavanje sa seljačkim poslovima. Ruralni turizam se dijeli na: seljački (agroturizam), rezidencijalni, zavičajni, sportsko-rekreacijski, avanturistički, zdravstveni, edukacijski, tranzitni, kamping, nautički, kontinentalni turizam, kulturni, vjerski, lovni, ribolovni, vinski, gastronomski, prirodi bliski turizam, ekoturizam i drugi, no najprepoznatljiviji je seljački odnosno agroturizam. Ruralni turizam nije nužno dopunska djelatnost na gospodarstvu kojom se stvara prihod, već može biti i profesionalna djelatnost kao naprimjer mali obiteljski hotel ili konjički centar (Baćac, 2011). Razdoblje ruralnog turizma započinje u drugoj polovici 20. stoljeća. Tome su doprinijeli uvjeti života u gradovima i masovnija upotreba automobila, što je omogućilo veću mobilnost ljudi i dostupnost udaljenih područja (Rabotić, 2013.).

Prema Priručniku bavljenja seoskim turizmom, seoski turizam je uži pojam od ruralnog turizma, a istovremeno širi pojam od turizma na farmi (turističkom seoskom obiteljskom gospodarstvu) i vezan je uz ambijent sela i njegovu užu okolicu te sve njegove aktivnosti (Baćac, 2011.). Aktivnosti koje obuhvaća seoski turizam su rekreacija u seoskoj sredini, uživanje u prirodi i raznovrsnim krajolicima, poljoprivreda, gastronomija, folklor i etnologija. Prema *Pravilniku o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu* (NN 5/2008) vrste objekata na seljačkom domaćinstvu su: vinotočje/kušaonica, izletišta, soba, apartman i kamp. Koncept seoskog turizma temelji se na bogatim prirodnim resursima (planine, rijeke, jezera, šume), na ruralnom nasljeđu (tradicijaska arhitektura, povijest, dvorci, crkve, sela), ruralnom načinu života (obrtništvo, lokalni događaji, gastronomija, tradicijska glazba) te ruralnim aktivnostima (jahanje, biciklizam, šetnje, pecanje, sportovi) (Jelinčić, 2007.). Prema Priručniku za bavljenje seoskim turizmom postoji nekoliko tržišno prepoznatih oblika seoskog turizma, a to su:

- Agroturizam ili turizam na seljačkom obiteljskom gospodarstvu (TSOG) je pojavni oblik seoskog turizma, a potiče posjetitelje na iskustvo poljoprivrednog života iz prve ruke. Pripadnici lokalne zajednice posjetiteljima nude obilazak svog poljoprivrednog gospodarstva i dopuštaju mu izravno sudjelovanje u sadnji, žetvi/berbi i procesiranju određenog lokaliteta. Prema Demonji i Ružiću (2010.) osnovna djelatnost na seljačkom gospodarstvu je poljoprivreda, usluge turistima su dodatna djelatnost. Da bi seljačko gospodarstvo moglo pružati dodatne usluge turistima mora biti odgovarajuće opremljeno i organizirano, s primjereno educiranim osobljem za pružanje tih usluga, te se tada naziva turističko seljačko gospodarstvo. Također prema Demonji i Ružiću (2010.) s obzirom na usluge i objekte razlikuje se nekoliko varijanti oblika agroturizma.

Prema uslugama koje se pružaju razlikuju se:

- samo usluge prehrane,
- samo usluge smještaja i
- usluge i smještaja i prehrane.

S obzirom na objekte, razlikuju se oblici agroturizma za odmor:

- u ruralnoj kući tradicionalne arhitekture,
 - u obiteljskom ruralnom hotelu,
 - u ruralnim sobama i apartmanima tradicionalne arhitekture,
 - u ruralnim sobama i apartmanima nove arhitekture i
 - na poljoprivrednim gospodarstvima s eko ponudom.
- Kušaonica se kao dodatna turistička ponuda organizira na gospodarstvu koje je usmjereno k profesionalnoj proizvodnji jednog ili nekoliko tipičnih proizvoda karakterističnih za mjesto gdje se nalazi. Na gospodarstvu se nude isključivo usluge kušanja i prodaje tradicionalnih proizvoda.
 - Ruralna kuća za odmor predstavlja adaptiranu tradicionalnu kuću kod koje se poštuju uvjeti ambijentalne i tradicijske arhitekture i gradnje. Specifičnost ruralne kuće je da se iznajmljuje cjelokupni prostor kuće s pripadajućom okućnicom, a ne iznajmljuju se posebno sobe ili apartmani.
 - Ruralni B&B (bed and breakfast) predstavlja gospodarstvo koje uz osnovnu uslugu smještaja, svojim gostima obavezno nudi i uslugu doručka. Vlasnik gospodarstva ne mora nužno biti profesionalni poljoprivredni proizvođač, ali se zahtjeva da u ponudi doručka bude barem jedan proizvod vlastite proizvodnje.
 - Ruralni obiteljski hotel predstavlja gospodarstvo s većim brojem kreveta (ne manje od 5 soba), koje je organizirano u tradicionalnim objektima s atraktivnim prirodnim okruženjem. Vlasnik gospodarstva ne mora se baviti profesionalno poljoprivredom, ali je poželjno da proizvodi neke od poljoprivrednih proizvoda koje bi ponudio gostima.
 - Ruralni kamp je oblik gospodarstva koji nudi usluge smještaja na otvorenom prostoru, odnosno uređenom prostoru za šatore, kampere, karavane ili tende, a koji je smješten u prirodnom ili seoskom okruženju.
 - Ruralno kamp odmorište predstavlja parkirna mjesta za kamp-vozila namijenjena za kraće zadržavanje.

U tablici 1. prikazan je međuodnos prethodno objašnjenih pojmova ruralnog turizma, seoskog turizma i agroturizma.

Tablica 1. Shematski prikaz međuodnosa ruralnog turizma, seoskog turizma i agroturizma ili turizma na seljačkom obiteljskom gospodarstvu (TSOG).

Ruralni turizam <ul style="list-style-type: none">• Seoski turizam• Vinski turizam• Gastro turizam• Lovni turizam• Ribolovni turizam• Turizam u nacionalnim parkovima i parkovima prirode• Vjerski turizam• Kulturni turizam• Pustolovni turizam (avanturistički)• Zdravstveni turizam (toplice)
Seoski turizam <ul style="list-style-type: none">• TSOG ili agroturizam• Kušaonica• Izletište• Ruralna kuća za odmor• Ruralni B&B (noćenje s doručkom)• Ruralni obiteljski hotel• Ruralni kamp• Etnosela• Etno zbirke• Seoske manifestacije• Folklor
TSOG ili agroturizam <ul style="list-style-type: none">• Usluge noćenja• Usluge prehrane• Ostale usluge aktivnog odmora na turističkom seoskom obiteljskom gospodarstvu

Izvor: Baćac, 2011.

Uz osnovne usluge kao što su smještaj i hrana, posjetiocima se mogu ponuditi i razne dopunske aktivnosti da bi njihov boravak na seoskom turizmu bio što zanimljiviji. Organizacijom dopunskih aktivnosti seoski turizam može ostvariti i dodatan prihod. U svoju ponudu dopunskih aktivnosti seoski turizam može uključiti prezentiranje poljoprivrednih radova kao što su sezonski poslovi na polju, u vinogradu i voćnjaku, čišćenje staje i timarenje životinja. Osim toga, dopunske aktivnosti na seoskom turizmu

mogu biti npr. radionice starih zanata, prezentacija proizvodnje tradicionalnih proizvoda, škola kuhanja, izrada preradevina od voća, organizacija rekreativnog jahanja, „seoski wellnes“, organizacija piknika u polju, organizacija kušanja vina, izleti u okolice, organizacija etnozbirki, organizacija poslovnih sastanaka, edukativni obilasci gospodarstva za školsku djecu, organizacija teambuilding programa, itd. (Baćac, 2011.).

Prema Hrg Matušin (2016.) na turističkim seljačkim gospodarstvima u Hrvatskoj danas se nudi 39 različitih dopunskih aktivnosti kao što su sudjelovanje u poljoprivrednim poslovima, kušanje domaćih proizvoda, razne edukativne aktivnosti te brojne sportske i druge aktivnosti. Prosjek dopunskih aktivnosti na gospodarstvima u Republici Hrvatskoj iznosi 10 aktivnosti po gospodarstvu. Prema provedenom istraživanju Galijan i sur. (2017.) na području cijele Republike Hrvatske najčešće dopunske aktivnosti na gospodarstvima koje su dostupne turistima su organizirani izleti, sudjelovanje u poljoprivrednim aktivnostima, prezentacije proizvodnje tradicionalnih proizvoda, radionice³, ribolov, jahanje, lov i druge⁴. Prema provedenom istraživanju na gospodarstvima u Dalmaciji u prosjeku se odvija 13 različitih aktivnosti što je više od hrvatskog prosjeka (Svržnjak i sur., 2017.). U Koprivničko-križevačkoj županiji prosječan broj dopunskih aktivnosti na gospodarstvima je 12 aktivnosti po gospodarstvu što je također više od hrvatskog prosjeka (Hrg Matušin, 2016.). U Zagrebačkoj županiji prema Franić i Cunj (2007.) od dopunskih aktivnosti na seoskim gospodarstvima se najčešće nude razgledavanje okolice balonom, vožnja kočijom, jahanje, sportski tereni, posjeti vinskim podrumima i kušanje domaćih vina, razgledavanje etno-zbirki, demonstracija rada mlina i tkalačkog stana, hranjenje domaćih životinja, ribolov i lov.

³Radionice tradicionalnog kuhanja, starih zanata i sl.

⁴Pod druge aktivnosti autori navode promatranje ptica, teambuilding, edukacija o ekološkoj proizvodnji, igra sa životinjama, planinarenje i kanuing.

3. MATERIJALI I METODE

U ovom poglavlju završnog rada biti će opisani materijali i metode korišteni za dobivanje podataka za potrebe pisanja završnog rada sukladno definiranoj svrsi, predmetu i ciljevima istraživanja.

Materijali korišteni za pisanje teorijskog dijela rada dobiveni su sekundarnim istraživanjem i slijedećim izvorima podataka: knjige, znanstveni i stručni članci, stručna literatura te internetski izvori.

Istraživački dio rada temelji se na podacima dobivenim primarnim istraživanjem, u čiju je svrhu proveden intervju s vlasnikom seoskog imanja Kezele. Transkript intervjua nalazi se u poglavlju Prilozi (Prilog 1.), a rezultati intervjua, odnosno odgovori, nalaze se u sljedećim poglavljima. Također podaci su prikupljeni „usputnim“ slobodnim razgovorom s vlasnikom i zaposlenicima tijekom obavljanja stručne prakse te je napravljena fotodokumentacija.

Intervju je poseban način komunikacije između dvaju osoba koji ima za svrhu prikupljanje informacija. Sastoji se od niza pitanja koja istraživač postavlja intervjuiranome ili ispitaniku. Postoji slobodni i standardizirani intervju. Slobodni intervju je sličan običnom razgovoru, a upotrebljava se kada se želi dublje ući u problematiku koja se istražuje, pa se ispitanika pusti da slobodno govori kako bi se oslobodio formalnih, sadržajnih i psiholoških ograničenja. Standardizirani intervju je formalno i sadržajno razrađen, tako da je govor ispitanika vođen unaprijed pripremljenim pitanjima. (Kantar S., 2016.).

Dobiveni podaci biti će obrađeni koristeći se slijedećim općim znanstvenim metodama:

- Metoda deskripcije –postupak jednostavnog opisivanja ili očitavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.
- Metoda sinteze – postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije.
- Metoda analize – postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente.

- Metoda opažanja - svaki podatak koji možemo dobiti izravno s pomoću osjetila ili neizravno zaključivanjem.

Tijek intervjua

U kontakt s vlasnikom seoskog turizma Jankom Kezeleom prvi puta je stupljeno 18. lipnja 2019. Tada je vlasnik zamolio da ga se kontaktira sljedećeg tjedna zbog poslovnih obaveza. 24. lipnja ponovno je stupljen kontakt s vlasnikom i dogovoren je intervjua 25. lipnja 2019. u 11 sati. Po dolasku na imanje autoricu je dočekaio vlasnik te su sjeli na terasu restorana na kavu. Intervju je trajao 20-ak minutai sniman je diktafonom na mobitelu. Vlasnik je na svako autoričino pitanje odgovarao precizno i vrlo opširno. Transkript intervjua napisan je u priložima, a odgovori na pitanja predstavljeni su u slijedećim poglavljima.

4. SEOSKI TURIZAM KEZELE

U ovom poglavlju završnog rada biti će navedeni opći podaci o seoskom turizmu Kezele, njihova proizvodnja, ponuda proizvoda i usluga, te će biti opisane proslave koje organiziraju za posjetioce na svom imanju.

4.1. Općenito o seoskom turizmu Kezele

Seoski turizam Kezele nalazi se u Šumećanima na rubu brežuljkaste šume Marče, u regiji Moslavina, nedaleko do Ivanić-Grada. Imanje se prostire na 7 hektara i okruženo je pašnjacima, vinogradima i voćnjacima. Seoski turizam počeo je sa svojim poslovanjem 2001. godine. Osnovali su ga Drago i Dobrila Kezele, roditelji sadašnjeg vlasnika Janka Kezelea. Prvotna zamisao je bila baviti se samo proizvodnjom vina i gastronomijom vezanom uz vino, no ubrzo se pokazalo da je najveći interes gostiju domaća tradicijska kuhinja. U dvorištu su uredili terasu gdje se nalazio restoran (slika 1.), a zatim su s vremenom počeli kupovati okolne parcele i tradicionalne drvene kućice koje su uređivali kako bi ugođaj seoskog turizma bio potpun (slika 20., u prilogu). Na imanju se danas nalaze 4 autohtone moslavačke kuće, dvije staje i kuća za odmor.

Slika 1. Ulaz u dvorište seoskog turizma Kezele

Izvor: autor

Seoski turizam Kezele danas ima 20 stalno zaposlenih radnika, a u sezoni koja je prema riječima vlasnika u proljeće i jesen, zapošljavaju još 5-10 radnika više. Od članova obitelji zaposleni su vlasnik i roditelji. Službeno im je glavna djelatnost proizvodnja i

prodaja vina, no najveći profit ostvaruju kroz turizam. Prema riječima vlasnika u 2018. godini imanje je posjetilo 30.000 gostiju. Imanje najčešće posjećuju obitelji koje vikendom dolaze na ručak kako bi uživali u odličnoj hrani i ambijentu. Svoje dojmove, pohvale i žalbe gosti mogu napisati u knjizi koja se nalazi na ulazu u restoran (slika 19., u prilogu). Kapacitet restorana je 150 osoba unutra (slika 21., u prilogu) i također toliko vani na terasi odnosno dvorištu (slika 2.). Također, velik broj posjetioca čine poslovne grupe koje imanje posjećuju kako bi održali poslovne sastanke/seminare, domjenke ili teambuilding. Osim poslovnih grupa, na izlete na imanje dolaze umirovljenici, djeca i obitelji preko različitih agencija koji će biti detaljnije opisani u narednom poglavlju.

Slika 2. Dvorište restorana

Izvor: autor

4.2. Proizvodnja

Osim proizvodnje vina, seoski turizam Kezele proizvodi domaće rakije i likere (slika 3.). Od rakija proizvode šljivovicu, travaricu, tropicu, klekovaču i medicu, a od likera višnjevac, orahovac, vinski liker, voćni liker i liker od jagode. Svoje rakije i likere gostima poslužuju uz dobrodošlicu na imanje, a osim toga prodaju ih i kao suvenire u ručno oslikanim bocama. Cijene rakija i likera volumena 0,75 litara su 90,00 kn. Osim rakija i likera, u svojoj ponudi imaju i domaće džemove koje također prodaju kao suvenire. Cijena domaćih džemova količine 0,380 grama je 40 kn. Za potrebe restorana proizvode meso i povrće u svom vrtu.

Slika 3. Rakije i likeri Kezele

Izvor: autor

4.3. Ponuda proizvoda i usluga

4.3.1. Vinarija

Kao što je već navedeno ranije u tekstu, glavna djelatnost seoskog turizma Kezele je proizvodnja i prodaja vina. Prema riječima vlasnika, vinarija obitelji Kezele je srce i duša seoskog turizma Kezele. Na samom ulazu na imanje pruža se pogled na vinograd (slika 18., u prilogu) koji se prostire na 4 ha. Uzgajaju nekoliko sorata grožđa kao što su graševina, škrlet, chardonnay, muškat žuti, rajnski rizling, merlot, shiraz i cabernetsauvignon. Vinski podrum kapaciteta 50.000 litara nalazi se ispod restorana i tamo obitelj Kezele dugi niz godina proizvode i njeguju različite vrste vina. U svojoj ponudi vina imaju Graševinu, Rajnski rizling, Muškat žuti, Chardonnay, Traminac, Cuvée, pjenušavo gazirano vino Rose Bella i autohtono moslavačko vino Škrlet (slika 4.). Za svoja vina svake godine osvajaju različite nagrade i priznanja na mnogobrojnim manifestacijama. Etikete na buteljama su osmišljene tako da svaka sorta ima etiketu svoje boje, pa je tako naprimjer etiketa na Škrletu zelene boje, na Chardonnayu plave boje, na Muškatu žutom crne boje, a na Cuvéeu crvene boje. Na etiketama je prikazan njihov seoski turizam s prikladnim detaljem vinarije, a dizajn etikete su osmislili sami. Prema riječima vlasnika vino proizvode već skoro 20 godina. Vlasnikov otac i djed su se proizvodnjom bavili i prije, uglavnom za osobne potrebe, ali i za prodaju u manjem opsegu. Prijašnjih godina nisu se toliko fokusirali na promociju svojih vina nego na kvalitetu. U zadnje tri godine počeli su češće prisustvovati vinskim događajima, sajmovima, izložbama i festivalima. Do sada su u 2019. godini osvojili desetak zlatnih medalja za svoja vina.

Vlasnik ističe kako je najznačajnija zlatna medalja koju su dobili za Škrlet na izložbi „Vina od davnina“ koju organizira Ministarstvo poljoprivrede. Također, još jedno važno priznanje za njih je bilo na svjetskoj izložbi „Decanter“ gdje je njihov Škrlet osvojio brončanu medalju. Za ostala vina su također dobivali nagrade.

Slika 4. Vina Kezele

Izvor: autor

4.3.2. Noćenje na seoskom turizmu Kezele

Na seoskom turizmu Kezele nalazi se 14 soba za noćenje i kuća za odmor koje su uređene u etno stilu, a kategorizirane su sa tri zvjezdice. Svaka soba opremljena je sa svojom kupaonicom, TV-om, klima uređajem i wifi internetom. Gostima nude jednokrevetne, dvokrevetne, trokrevetne i četvero krevetne sobe. Ukupan kapacitet soba je 34 osobe u sobama i 8 osoba u kući za odmor. Za veći broj gostiju postoje smještajni kapaciteti u blizini imanja. Dio soba je smješten u kući iznad restorana, dio u autohtonoj moslavačkoj kućici iz 1936. godine, a dio u potkrovlju preuređene staje iz 1930. godine (slika 5.). Prema riječima vlasnika, prosječna dužina noćenja prije tri do četiri godine je bila jedna noć, a sada je u prosjeku dvije noći što bi željeli povećati proširenjem dopunskih sadržaja na gospodarstvu. U 2018. godini su ostvarili 3.200 noćenja.

Slika 5. Soba „Mara“

Izvor: Seoski turizam Kezele

U tablici 2. prikazane su cijene noćenja Seoskog turizma Kezele prema broju kreveta u sobama. Koristeći se tablicom 2. autorica je izračunala zaradu od noćenja prema svojim procjenama. Od 3.200 noćenja u 2018. godini procijenjeno je da je 50% noćenja bilo u jednokrevetnim sobama, 20% u dvokrevetnim sobama, a 30% u trokrevetnim sobama. Na temelju tih procjena izračunato je da je ukupna zarada od noćenja u 2018. godini iznosila 1.494.400 kn.

Tablica 2. Cjeniknoćenja na seoskom turizmu Kezele

Cjenik noćenja s doručkom (cijene su izražene u kunama)	
Jednokrevetna soba	360,00
Dvokrevetna soba	490,00
Trokrevetna soba	630,00

Izvor: <https://www.kezele-vino.hr/>

Osim soba, kao što je već spomenuto, gostima nude i kuću za odmor (slika 6.). U kući se nalaze tri sobe za noćenje i svaka ima svoju kupaonicu, velika dnevna soba s kaminom, kuhinja i terasa s prekrasnim pogledom na imanje i Moslavačku goru.

Slika 6. Kuća za odmor

Izvor: Seoski turizam Kezele

Nadoplata za polupansion iznosi 70,00 kn po danu, a za puni pansion 140,00 kn po danu. Ukoliko gosti žele mogu sa sobom dovesti i kućnog ljubimca za što nadoplata iznosi 60,00 kn po danu. Za djecu od 3-12 godina smještaj se plaća 110 kn po danu, a djeca mlađa od 3 godine gratis.

Prilikom svog odmora na imanju gosti mogu uživati u različitim dopunskim aktivnostima koje seoski turizam nudi, što će biti detaljnije opisani u narednom poglavlju.

4.3.3. Gastro ponuda

Hrana koju poslužuju na svom imanju potiče iz vlastite proizvodnje i lokalnih obiteljskih gospodarstava, a priprema se po tradicionalnim obiteljskim receptima i receptima njihovoga kraja.

Hrana koju nude svojim gostima:

- domaći kruh, gibanice, zeljanice, peciva i kiflice iz njihove krušne peći,
- domaća predjela: dimljene kobasice, bela kobasa, hladetina, dimljeni sir, špek, šunka, čvarci, guščja pašteta; domaći sir s vrhnjem, i šarani na rašljama,
- kotlovina „Kezele“,
- Marčanski roštilj,
- Kloštranski odrezak od konjetine,
- jela ispod peke i s ražnja (janjetina, jaretina, guske, pure i race),
- šumećanski gulaš i fiš paprikaš,
- divljač na lovački način,
- vegetarijanski specijaliteti iz gazdaričine kuhinje,
- domaći kolači: štrudle, pite, orehnjače i makovnjače.

Uz brojna jela iz njihove *a la carte* ponude vikendom nude i Moslavački stol (slika 7.). Moslavački stol je inačica švedskog stola na način obitelji Kezele gdje se mogu pronaći mnogobrojna tradicionalna domaća jela koja se poslužuju na tanjuru za kotlovinu. Cijena Moslavačkog stola je 135 kn za odrasle, a za djecu od 3-10 godina 65 kn po osobi. U tu cijenu je uključena juha, glavno jelo, salata, kruh i desert.

Slika 7. Moslavački stol obitelji Kezele

Izvor: Seoski turizam Kezele

Specijalitet kuće je obiteljska kotlovina⁵ „Kezele“ koju uvijek pripremaju ispred gostiju. Obitelj Kezele tradiciju spravljanja kotlovine njeguje još od 1970. godine sudjelovanjem na sajmovima i proslavama. Obitelj posjeduje pečenjarski tanjur za kotlovinu iz 19. stoljeća koji se nalazi na zidu restorana. Kotlovinu obitelji Kezele hvale i veliki kulinarski znalci kao što su Božica Brkan i Veljko Barbijeri koji kaže da je kotlovina koju sprema gospodin Drago Kezele izvorni gastronomski slijednik kuharske baštine i domišljatosti koju je on obogatio dodavanjem raznih namirnica⁶.

4.3.4. Staja s životinjama

Prilikom posjeta seoskom turizmu gosti mogu obići staju s mnogobrojnim životinjama. Životinje su smještene u autohtonoj moslavačkoj staji iz 1930. godine (slika 8.) koja je očuvana u svom izvornom obliku. U staji se drže kokoši, koze, ovce, svinje, patke, guske, zečevi, pure i konji. Najčešći posjetioc ovoj staji su djeca kojima je to veliki

⁵Kotlovina je jelo središnje Hrvatske, a izvorno se zove sajmišno pečenje. Radi se od svih dijelova svinjskog mesa, a priprema se na velikom kovanom tanjuru s udubinom u sredini.

⁶<https://www.zgportal.com/downloads/2017/kotlovina-fest-propozicije-za-natjecanje.pdf>

doživljaj, naročito onima koji se još nikada nisu susreli s tim životinjama. Posjetioci u staji mogu vidjeti i autohtonu pasminu konja Hrvatski posavac kojega mogu i jahati.

Slika 8. Staja s životinjama

Izvor: Seoski turizam Kezele

4.3.5. Proslave

Seoski turizam Kezele organizira mnogobrojne proslave na imanju, od svadbenih svečanosti, obiteljskih proslavi pa do sezonskih fešti.

Svadbene svečanosti

„*Željeli ste bajku? Našli ste savršeno mjesto.*“ je slogan seoskog turizma Kezele za vjenčanja odnosno svadbene svečanosti. Mladencima nude vožnju fijakerom⁷ (slika 9.), let balonom, festival rakija i likera, veliko dvorište puno cvijeća i slikovitih drvenih kućica. U restoranu organiziraju svadbe do 140 uzvanika, a veće svadbe u šatoru postavljenom u dvorištu. Svatove dočekuju s domaćim likerima i rakijama i domaćim kiflicama i ukoliko to mladenci požele domaćini mogu biti obučeni u narodne nošnje pri dočeku. Također mladencima nude i mogućnost održavanja obreda vjenčanja na imanju.

⁷Fijaker je naziv za povijesna putnička zaprežna kola s rasklopnim krovom.

Slika 9. Vožnja mladenaca fijakerom

Izvor: Seoski turizam Kezele

Obiteljske proslave

Za obitelji organiziraju sve vrste obiteljskih proslavi: rođendani, krstitke, obljetnice (braka i sl.), pričest i krizme. Proslave se mogu organizirati kao dnevne ili večernje, a prema željama mogu se organizirati i degustacija vina, vožnja fijakerom, obilazak imanja i ostali dodatni sadržaji.

Sezonske fešte

Seoski turizam Kezele svake godine organizira proslavu Martinja (slika 10.) uz naziv „Martinje u Moslavini“. Svoje goste dočekuju s domaćim likerima i rakijama i domaćim predjelima. Nakon večere gosti mogu vidjeti kako vinski biskup krsti mošt i tada se biraju martinjski kum i kuma. Osim u odličnoj hrani i piću, gosti mogu uživati u nastupu tamburaša do ranih jutarnjih sati nakon čega im seoski turizam Kezele nudi noćenje u svojim smještajnim kapacitetima ili prijevoz autobusom do Zagreba.

Slika 10. Martinje na seoskom turizmu Kezele

Izvor: Seoski turizam Kezele

Osim Martinja, seoski turizam Kezele svake godine organizira doček Nove godine. Za doček Nove godine osim u hrani, piću i glazbi, gosti mogu uživati uz novogodišnji krijes i tombolu. Također na imanju se mogu organizirati razni božićni domjenci, maturalne proslave i godišnjice.

5. REZULTATI I RASPRAVA

U ovom poglavlju biti će prikazani podaci istraživanja i prijedlog novih dopunskih aktivnosti koje bi mogle dodatno unaprijediti poslovanje seoskog turizma Kezele.

5.1. Dopunske aktivnosti seoskog turizma Kezele

Seoski turizam Kezele u svojoj ponudi ima mnogobrojne dopunske aktivnosti koje posjet čine atraktivnijim i zabavnijim. Prilikom osmišljavanja dopunskih aktivnosti prilagođavali su se ciljanim skupinama, a to su poslovne grupe i školski izleti prema riječima vlasnika. Također vlasnik kaže kako su i gledali kakvih programa već ima na tržištu, no uvijek su se trudili da ne nude kopije nego nešto što ima veze sa selom, seoskim ambijentom, s onim što je koncepcija njihovog seoskog turizma. U budućnosti planiraju proširiti svoj program dopunskih aktivnosti jer, kako ističe vlasnik, nalaze se na destinaciji koja je još nerazvijena, odnosno gdje još nema dovoljno nekih atraktivnih sadržaja u okruženju. *„Onda smo zaista na jedan način primorani stalno razmišljati o dopunskim aktivnostima bilo za grupne goste bilo za individualce da bi ih zadržali kod sebe na gospodarstvu da bi prespavali više od jedne noći odnosno da bi uopće imali povod doći kod nas i na jednodnevni izlet jer sve manje ljudi se odlučuje doći negdje samo zbog dobre hrane.“* ističe vlasnik. Također kaže kako je njihova posjećenost toliko velika zbog ponude dopunskih sadržaja.

U nastavku će biti detaljnije opisane individualne dopunske aktivnosti, dopunske aktivnosti za poslovne grupe, teambuilding program te izleti na seoski turizam Kezele. Osim ovih dopunskih aktivnosti, seoski turizam Kezele organizira i ljetne kampove gitare i robotike (slika 11.) koji su jedinstveni na ovom području. Na ljetnom kampu robotike koji se ove godine održava od 30. lipnja do 5. srpnja sudjelovati će 30-ak djece u dobi od 10-16 godina. Djeca će pod vodstvom stručnog osoblja rješavati zadatke i upoznati se s raznim oblicima robotike.

Slika 11. Ljetni kamp robotike na seoskom turizmu Kezele

Izvor: Hrvatski robotički savez

5.1.1. Individualne dopunske aktivnosti

Za obitelji koje posjećuju imanje, seoski turizam Kezele u svojoj ponudi ima mnogobrojne dopunske aktivnosti koje čine posjet imanju zanimljivijim i odraslima i djeci. Na imanju se nalaze rekreacijski tereni na kojima gosti mogu uživati i rekreirati se. Tereni koji se nalaze na imanju su za mali nogomet, odbojku, košarku, badminton, te viseća kuglana. Za najmlađe na imanju se nalazi i dječje igralište (slika 12.) puno različitih mostića, kućica, ljuljački i penjalica.

Slika 12. Dječje igralište

Izvor: Seoski turizam Kezele

Ukoliko gosti žele, seoski turizam Kezele im nudi obilazak imanja koji uključuje posjet etno zbirci (slika 13.) u kojoj se nalazi preko 4.000 starih predmeta koji su se koristili u poljoprivredi, kućanstvu, vinariji, tradicionalnim obrtima i u mlinovima. Etno zbirka se nalazi u drvenoj staji staroj 100 godina.

Slika 13. Etno zbirka

Izvor: Seoski turizam Kezele

Također, obilazak imanja uključuje i razgledavanje vinarije i vinskog salona uz kušanje dvije vrste njihova vina. Cijena obilaska imanja je 25 kn po osobi. Za one posjetioce koji se više vole rekreirati, seoski turizam Kezele nudi im mogućnost najma bicikla. Cijena najma bicikla za dva sata je 50 kn, a za cijeli dan 100 kn. Jedna od najatraktivnijih dopunskih aktivnosti na imanju, pogotovo među djecom, je jahanje. Za one neiskusne u jahanju nude jahanje uz stručno vodstvo na imanju i cijena je 35 kn po osobi, dok za one iskusnije postoji mogućnost terenskog jahanja u okolici imanja čija je cijena 150 kn po satu. Također vrlo atraktivna dopunska aktivnost je vožnja traktorom (slika 14.). Posjetioci imaju priliku voziti se u prikolici na sijenu kroz šumu i vinograd. Cijena vožnje traktorom je 20 kn po osobi.

Slika 14. Vožnja traktorom

Izvor: Seoski turizam Kezele

Posjetioци seoskog turizma Kezele mogu prošetati poučnom stazom kroz šumu Marču koja vodi do jezera Sudarice gdje mogu pecati. Osim toga, posjetioци se mogu prošetati do staje i kroz pašnjake sa životinjama. U svojoj ponudi imaju i mogućnost vožnje fiјakerom uz prethodnu najavu.

5.1.2. Dopunske aktivnosti za poslovne grupe

Seoski turizam Kezele nudi organizaciju jednodnevnih ili višednevnih poslovnih sastanaka, seminara ili radionice. Raspolazu sa tri poslovne dvorane (slika 15.) kapaciteta 72, 50 i 20 sjedećih mjesta koje su potpuno opremljene za potrebe poslovnih sastanaka. Osim toga, za poslovne grupe u ponudi imaju organizaciju ručkova, večera, prezentacija i treninga. Ukoliko se radi o višednevnom poslovnom posjetu, gosti imaju mogućnost noćenja na imanju. Nakon napornog radnog dana, gostima nude opuštanje šetnjom kroz šumu, rekreaciju na njihovim sportskim terenima, degustaciju vina ili nastup glazbenog sastava.

Slika 15. Poslovna dvorana

Izvor: Seoski turizam Kezele

5.1.3. Team building program

Većina poslovnih grupa na seoski turizam Kezele dolaze zbog njihovog teambuilding programa gdje se zabave kroz stare seoske igre. Team building program se odvija na travnjacima, sportskim terenima, u vinogradu i u šumi Marči. Program se sastoji od potrage za blagom, radionice gline, vinske priče, seoskih igara, natjecateljskog kuhanja gulaša i timskog kuhanja večere. Pobjedničke ekipe kao nagradu dobivaju butelje vina, rakije ili likere. Team building program, prema riječima vlasnika, uveli su dvije godine nakon početka rada. Prvo su započeli sa seoskom olimpijadom, a zatim s timskim kuhanjem. Nešto kasnije su uveli ostale igre i radionice koje trenutno imaju u team building programu.

Po dolasku na imanje, poslovne grupe dočekuje doručak i piće dobrodošlice, nakon čega slijedi raspodjela u timove. Zavisno od trajanja programa, ručak se poslužuje u toku ili nakon završetka igara. Također gosti imaju i mogućnost obilaska imanja ili degustaciju vina u njihovom vinskom podrumu (slika 16.) ako žele.

Slika 16. Vinski podrum

Izvor: Seoski turizam Kezele

Potruga za blagom je zanimljiva aktivnost koja se odvija u prirodi i zahtijeva dobro snalaženje u prirodi i timsko rješavanje problema. Na početku potrage prethodno sastavljene ekipe dobivaju karte pomoću kojih traže skrivene predmete i mjesta. Potraga je začinjena zagonetkama koje ekipe moraju riješiti kako bi stigli do cilja. Trajanje potrage za blagom ovisi o broju ekipa, a prosječno traje oko sat i pol.

U radionici gline ekipe se natječu u modeliranju i izradi mini skulptura od gline uz stručno vodstvo vlasnikove majke Dobrile. Nakon izrade, predmeti se ostavljaju na sušenju i pečenju u specijalnim pećima i naknadno se dostavljaju sudionici. Trajanje radionice gline je također oko sat i pol.

Vinska priča uključuje obilazak i predstavljanje obiteljske vinarije. Sudionici imaju priliku kušati 7 vrsta vina obitelji Kezele i upoznati se s moslavačkim vinskim tradicijama. Trajanje vinske priče je oko sat vremena.

Stare seoske igre se sastoje od potezanja užeta (slika 17.), bacanja potkove, skakanja u vrećama, trčanja s jajetom u žlici, tjeranja šine, štafete s metlom i sl. u kojima se učesnici natječu raspodijeljeni u ekipe. Trajanje seoskih igara je oko sat vremena.

Slika 17. Povlačenje užeta

Izvor: Seoski turizam Kezele

Natjecateljsko kuhanje gulaša, odnosno gulašijada, je kuhanje Šumečanskog gulaša u kotlićima. Sudionici se dijele u timove i svaki tim bira svog kapetana. Žiri daje upute oko kuhanja, kuša i komentira jela, a na kraju proglašava pobjednika. Nakon što svi timovi završe s kuhanjem slijedi degustacija pripremljenih jela. Trajanje gulašijade je oko dva sata. Timsko kuhanje večere se odvija tako da se sudionici podjele u timove. Svaki tim ima svoj zadatak što priprema, pa tako jedan tim priprema kotlovinu, drugi salatu, treći kruh i četvrti štrudlu. Kuhar daje upute oko kuhanja, a timovi sami sve pripremaju. Trajanje timskog kuhanja je oko dva sata.

5.1.4. Izleti na seoski turizam Kezele

Seoski turizam Kezele u svojoj ponudi ima tri programa izleta, a to su izleti na selo za djecu, izleti za umirovljenike i agencijski izleti. Programi izleta se mogu prilagoditi svakoj grupi prema dogovoru.

Izlet na selo za djecu

Za djecu vrtića i osnovnih škola organiziraju zanimljive i edukativne izlete na selo gdje djecu kroz razne programe uče o tome kako je izgledao život na selu prije upotrebe električne energije, vodovoda, kućanskih aparata i ostale suvremene tehnologije. Cijena izleta za djecu je 60 kn, a ukoliko djeca žele dodatno im se nudi jahanje uz stručno vodstvo. Na imanju djeca mogu uz različite radionice uživati i u igranju u prirodi i razgledavanju životinja. Radionice u kojima djeca mogu sudjelovati su:

- „Život na selu“ – obilazak etno zbirke pod stručnim vodstvom i upoznavanje djece s poljoprivrednim strojevima i alatima, obilazak staje s životinjama i hranjenje životinja,
- „Kruh naš svagdašnji“ – obilazak starog mlina, prezentacija proizvodnje brašna nakon čega djeca mijese svoj kruh i na kraju pečenje kruha,
- „Fašnička zabava“ – djeca izrađuju fašnika od slame nakon čega slijedi ples pod maskama,
- „Uskrsna čarolija“ – djeca boje uskršnja jaja,
- „Upoznaj prirodu“ – šetnja, upoznavanje sa šumskim biljem i životinjama nakon čega slijedi obilazak vinograda,
- „Traktor Tom“ – vožnja traktorom na balama sijena u visokoj prikolici, a zatim upoznavanje sa šumskim biljem i životinjama u moslavačkom kraju,
- „Kestenijada“ – pečenje kestena.⁸

Primjer programa izleta:

- 10:00 – doček
- 10:30 – radionice
- 11:30 – slobodno vrijeme za igru
- 12:00 – ručak
- 13:30 – šetnja poučnom stazom do jezera
- 15:00 – povratak

⁸Seoski turizam Kezele,(<http://www.kezele-vino.hr/>)

Izleti na selo za umirovljenike

Umirovljenicima posjet imanju budi uspomene na djetinjstvo ili mladost pa zbog toga posebno vole posjetiti imanje. Program započinje dočekom grupe uz piće dobrodošlice i pozdrav domaćina nakon kojega imaju kratko slobodno vrijeme za druženje. Zatim slijedi razgled imanja odnosno vinarije, etno zbirke i staje s životinjama i šetnja šumom Marčom. Nakon ručka, za koji se uglavnom poslužuje specijalitet kuće odnosno kotlovina, slijedi zabava uz živu glazbu. Cijena izleta za umirovljenike je 70 kn po osobi.

Agencijski izlet „Darovi sela“

Goste dočekuje domaćin uz piće dobrodošlice i vruće domaće kiflice te nastup tamburaškog i folklornog sastava. Prilikom pozdrava domaćin uvodi goste u povijest Moslavine i obitelji Kezele nakon čega slijedi obilazak imanja. Nakon obilaska imanja gosti odlaze na ručak gdje se pred njima sprema specijalitet kuće „Obiteljska kotlovina Kezele“ prilikom čega gosti imaju mogućnost saznati o povijesti jela i upoznati se s tradicionalnim načinom pripreme hrane na pečenjarskom tanjuru. Gosti nakon ručka imaju slobodno vrijeme nakon čega slijedi večera i zabava uz ples i pjesmu.

5.1.5. Izleti u okolicu

Seoski turizam Kezele svojim posjetiocima nudi i organizaciju izleta u okolicu. Svojim gostima nude mogućnost da posjete npr.:

- turističke puteve Ivanić-Grada i Kloštra Ivanića – crkve u Ivanić-Gradu i Kloštar Ivaniću, prvu bušotinu nafte „Petica“, vinarija Voštinić-Klasnić, izletišta Stari Mlin i sportski centar Petek,
- Lonjsko polje i Sisak – stari grad Sisak, Park prirode Lonjsko polje, seoski turizam Eko Etno Stug,
- Moslavina - Garić grad, Muzej Moslavine u Kutini, vinske ceste i proizvođači škrleta Miklaužić, Mikša, Trdenić,
- Čazma i Bjelovar – Turizam Salaj, Galerija Bojana, Gradski muzej Bjelovar,
- Križevci i Kalnik – stari grad Križevci, planina Kalnik, Seoski turizam Rakić,
- Zagreb – Gornji grad, katedrala, muzeji, galerije, Zoološki vrt, noćni život,
- Samobor – Pavlin, rudnik, Grgosova spilja, Etno kuća pod Okićem,
- Vinska cesta Zelina – Marija Bistrica, Zelinska vinska cesta, seoski turizmi Ljubek i Jurišić,
- Plešivička vinska cesta – obilazak vinara Šember, Tomac, Korak,

- Hrvatsko Zagorje – dvorci Veliki Tabor i Trakošćan, Muzej krapinskih neandertalca, Muzej Staro selo Kumrovec, toplice,
- Varaždin – najljepši barokni grad u Hrvatskoj.

5.2. Prijedlog novih dopunskih aktivnosti za seoski turizam Kezele

S obzirom da je glavna djelatnost seoskog turizma Kezele proizvodnja vina, u svoju ponudu dopunskih aktivnosti mogli bi staviti prezentaciju proizvodnje vina u vrijeme berbe. U tom programu gosti bi iskusili branje grožđa, zatim proces muljanja i prešanja. Da bi program bio zanimljiviji gosti bi mogli prešati grožđe nogama kao u prošlosti. Također u svoju ponudu mogu uključiti i prezentaciju izrade rakija i likera s obzirom da ih proizvode na svom seoskom turizmu. Na jezeru Sudarice mogli bi organizirati natjecanje u ribolovu nakon čega bi se ulovljene ribe spremale za večeru. Osim toga mogli bi organizirati i noćni ribolov. S obzirom da njihov seoski turizam posjećuje i velik broj ljudi iz različitih zemalja, mogli bi im ponuditi školu učenja hrvatskog jezika uz stručno vodstvo.

U Ivanić-Gradu se svake godine održava sajam buča i proizvoda od buča pod nazivom „Bučijada“ tijekom kojega seoski turizam Kezele u svojoj ponudi ima i različita jela od buče pa bi uz to mogao uključiti rezbarenje i ukrašavanje buča tijekom održavanja spomenute manifestacije. Ovaj program bi djeci posjet imanju učinio još zabavnijim i zanimljivijim uz trenutačne programe dopunskih aktivnosti.

Moslavina je regija bogata tradicijom i običajima. Od svih običaja i tradicije ovoga kraja, najviše se njeguje folklorna tradicija. Od plesova najpoznatiji su „Moslavački drmeš“ i „Biračka kola“⁹. Seoski turizam Kezele mogao bi za svoje goste organizirati satove folkloru kao bi naučili o tradiciji plesa u ovom kraju što bi bilo posebno zanimljivo turistima iz stranih zemalja koji posjećuju njihovo imanje koji su uvijek oduševljeni folklornim sastavom koji nastupa za njih pri dolasku na imanje.

Seoski turizam Kezele se prostire na 7 ha. S obzirom na veličinu imanja, mogli bi napraviti labirint u polju kukuruza koji bi bio zabavan i za odrasle i za djecu, a također bi u labirintu mogli organizirati natjecanje gdje bi natjecatelji morali doći što brže do izlaza iz labirinta. Prvim trima natjecateljima koji pronađu izlaz iz labirinta seoski turizam Kezele mogao bi kao nagradu dati neke od proizvoda koje proizvode na svom imanju kao što su butelje vina, boce likera ili domaće džemove.

⁹„Biračka kola“ su tradicionalan ples moslavačke regije. To su zatvorena, miješana kola s pojedincem ili parom u sredini. (Moslavac, 1988.)

6. ZAKLJUČAK

Seoski turizam Kezele je jedan od najpoznatijih i najposjećenijih seoskih turizama u kontinentalnoj Hrvatskoj i stoga se vrlo često uzima kao primjer dobre prakse. Gospodarstvo je najpoznatije po svojoj tradicijskoj domaćoj gastronomskoj ponudi. Osim gastronomije krasi ga prekrasan seoski ambijent s nizom autentičnih moslavačkih drvenih kućica. Na gospodarstvu gosti se mogu upoznati s tradicijom i običajima moslavačkog kraja kroz obilazak imanja koji uključuje bogatu etnografsku zbirku s preko 4.000 starih predmeta, zatim obilazak prekrasnog vinograda koji se prostire na 4 ha i vinarije s domaćim vinima obitelji Kezele. Osim toga, gosti mogu posjetiti staju s životinjama koja je posebno zanimljiva djeci.

Iz ovog rada može se zaključiti da seoski turizam Kezele ima bogatu ponudu dopunskih sadržaja koja uključuje različite sadržaje za individualce kao što su jahanje, vožnja traktorom, dječje igralište, sportski tereni, te obilazak imanja koji uključuje etno zbirku i vinariju. Za veće grupe u ponudi imaju team building program koji se sastoji od različitih igara i radionica. Prema tome na seoskom turizmu Kezele može se pronaći za svakoga nešto što će posjet gospodarstvu činiti zanimljivijim i zabavnijim.

Iako je trenutna ponuda dopunskih sadržaja na seoskom turizmu Kezele velika, uvijek postoji mogućnost proširenja ponude s obzirom da u okruženju trenutno nema nekih atraktivnih sadržaja. U radu se daju sljedeći prijedlozi za proširenje dopunskih sadržaja:

1. Presentacija proizvodnje vina i rakija i likera,
2. Natjecanje u ribolovu i noćni ribolov,
3. Škola učenja hrvatskog jezika za strane turiste,
4. Rezbarenje i ukrašavanje buča tijekom manifestacije „Bučijada“,
5. Škola folklor,
6. Labirint u polju kukuruza.

Uvođenje novih dopunskih aktivnosti dodatno bi pomoglo u razvoju poslovanja seoskog turizma Kezele, privuklo bi veći broj posjetioca i povećalo broj noćenja, te bi boravak na gospodarstvu činio još zanimljivijim i zabavnijim.

7. LITERATURA

1. Knjige:

- a) Baćac R. (2011.): Priručnik za bavljenje seoskim turizmom, Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, Zagreb
- b) Demonja D., Ružić P. (2010.): Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse i europskim iskustvima, Meridijani, Zagreb
- c) Dujmović M. (2014.): Kultura turizma, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula
- d) Rabotić B. (2013.): Selektivni oblici turizma, Visoka turistička škola strukovnih studija, Beograd

2. Članci u časopisima:

- a) Franić R., Cunj L. (2007.): Društveno-gospodarski preduvjeti razvitka agroturizma u Zagrebačkoj županiji, Agronomski glasnik, vol. 69, broj 5, str. 381-400.
- b) Moslavac S. (1988.): Njegovanje plesne tradicije u Moslavini, Muzejski vjesnik: Glasilo muzeja sjeverozapadne Hrvatske, Kutina, broj 11, str. 78.-81.
- c) Jelinčić D. A. (2007.): Agroturizam u europskom kontekstu, Stud. ethnol. Croat., Zagreb, broj 19, str. 269.-291.
- d) Svržnjak K. i sur. (2017.): Obilježja ponude ruralnog turizma dalmatinskih turističkih regija, AgroekonomiaCroatica, vol. 7, broj 1, str. 117.-125.

3. Članci s interneta:

- a) Kotlovina fest općinsko natjecanje u spravljanju kotlovine, <https://www.zgportal.com/downloads/2017/kotlovina-fest-propozicije-za-natjecanje.pdf>, 24. lipanj 2019.

4. Internetske stranice:

- a) Hrvatska mreža za ruralni razvoj, <http://www.hmrr.hr>
- b) Ruralna.hr, <http://www.ruralna.hr/>
- c) Seoski turizam Kezele, <http://www.kezele-vino.hr/>
- d) UNWTO (Svjetska turistička organizacija), <http://www2.unwto.org/>

5. Publikacije organizacija:

- a) Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (ur. Salaj M.), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zagreb, 1997.

6. Završni rad, magistarski rad i disertacije:

- a) Galijan V., Selić H., Zelenika Z. (2017.): Analiza prostorne distribucije i ponude a) ruralnog turizma u Republici Hrvatskoj, Rad za rektorovu nagradu, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb
- b) HrgMatusin I. (2016.): Učinkovitost mjera ruralnog razvoja na ruralni turizam u Koprivničko-križevačkoj županiji, Završni specijalistički diplomski stručni rad, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Križevci

7. Materijali s predavanja:

- a) Kantar S. (2016.): Agrarna sociologija (radni materijal za internu skriptu), Visoko gospodarsko učilište u Križevcima

8. Vlastiti izvori sa seoskog turizma Kezele:

- a) Na temelju usmenog i vizualnog iskustva tijekom odrađivanja stručne prakse i intervjua s vlasnikom

9. Pravilnici:

- a) Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu, NN 5/2008

8. PRILOZI

1. Transkript intervjua s gospodinom Jankom Kezelom

Pitanja:

1. Koliki Vam je kapacitet ljudi?

U restoranu je 150 mjesta i imamo terasu odnosno dvorište sa isto 150 mjesta.

2. Koja je prosječna dužina noćenja gostiju na Vašem seoskom turizmu?

Pa oko 2, 2 je negdje ne znam sad točno u decimalu, ali je 2. Do prije 3-4 godine je bilo jedan, između jedan, jedan i pol, a evo zadnjih 3 godine se kreće negdje oko 2.

3. Koliko ste noćenja ostvarili u 2018. godini?

3200 noćenja.

4. Na koji ste način osmišljavali svoj program dodatnih aktivnosti? (prema željama i potrebama gostiju, vlastite ideje)

Pa prilagođavali smo ciljanim skupinama. Ustvari su nam to dvije najvažnije ciljane skupine, jedna su poslovne grupe, a drugo su školski izleti. I onda smo malo gledali kakvih postoji programa na tržištu. Uvijek smo se trudili da ne nudimo nekakve kopije nego da ono što mi nudimo ima veze sa selom, s selskim ambijentom, s onim što ustvari je tema i što je naša koncepcija seoskog turizma, da uvijek nešto što povezuje ili poljoprivredu ili prirodu ili tradicijsku kuhinju. To su bile neke smjernice.

5. Jeste li teambuilding program imali u svojoj ponudi od početka poslovanja?

Pa nismo od samog početka, ali dosta brzo nakon možda par godina rada, recimo možda nakon već dvije godine smo počeli. Mislim da smo krenuli prvo sa seoskom olimpijadom. To su kao stare seoske igre. Isto tu negdje u to vrijeme smo krenuli i sa timskim kuhanjem i sad smo mi razvili dva programa. Jedno je natjecateljski da se nekoliko ekipa međusobno natječu tko će pripremit bolje jelo. Uvijek je to neko jelo koje mi inače pripremamo. To su najčešće ili kotlovina ili gulaš. Drugi način je da zajednički kao tim kuhaju sebi obrok. Dakle tu onda nije natjecateljski nego ih se podijeli u nekoliko grupa. Jedni pripremaju glavno jelo, jedni recimo kruh, štrudle, salate i tako. A kasnije smo onda uveli ove još neke druge programe koje imamo, a to su trenutačno još potraga za blagom u šumi, onda nam je radionica gline i degustacija vina. To smo nazvali vinskom pričom. U principu osim same degustacije malo ljude i uputimo u povijest vinarstva ovog našeg kraja i ovako neke još zanimljive teme vezane za vino.

6. Planirate li proširiti ponudu dodatnih aktivnosti u budućnosti?

Pa planiramo, pogotovo zato što se mi ovdje nalazimo na jednoj destinaciji možemo reći koja je još nerazvijena gdje nema dovoljno nekih atraktivnih sadržaja u našem okruženju. Onda smo zaista na jedan način primorani stalno razmišljati o dopunskim aktivnostima bilo za grupne goste bilo za individualce da bi ih zadržali kod sebe na gospodarstvu da bi prespavali više od jedne noći odnosno da bi uopće imali povod doći kod nas i na jednodnevni izlet jer sve manje ljudi se odlučuje doći negdje samo zbog dobre hrane. To je nešto što je najvažnije možemo reći, ali to u zadnje vrijeme nije dovoljno. I naša popunjenost ustvari velikim djelom je tako visoka zbog toga što nudimo razno razne dodatne sadržaje.

7. Za svoja vina ste osvajali razne medalje i nagrade, pa možete li mi reći koje su to nagrade?

Mi proizvodimo vino od samih početaka znači skoro 20 godina komercijalno. Moj otac i djed su i prije proizvodili vino, znači nešto za osobne potrebe, nešto smo prodavali, ali to je bilo u malom opsegu. I sad zadnjih 20 godina mi smo se više fokusirali na podizanje kvalitete naših vina nismo se toliko marketinški bavili svojim vinima. Mogu reći u zadnje 3 godine smo malo više počeli prisustvovati tim vinskim događanjima, festivalima, sajmovima i izložbama i ovo što je sad recentno, na nekoliko izložbi ove godine smo sakupili desetak zlatnih medalja ne znam sad točno. Ono što bi istaknuo kao najznačajnije je zlatna medalja za škrlat na izložbi „Vina od davnina“. To organizira ministarstvo poljoprivrede i tu je naš škrlatpodjelio prvo mjesto sa još jednim škrlatom. Još jedna važno priznanje je na svjetskoj izložbi „Decanter“ gdje smo za škrlat osvojili brončanu medalju što je isto dosta lijep uspjeh. Bio nam je škrlat šampion izložbe vina u Čazmi među škrlatima. I tako još za muškati smo dobili zlato, za naše crno vino. Nešto sam i zaboravio, ali evo sad kad smo se napokon malo više angažirali oko promocije i prisustvovanja rezultati su dosta dobri.

2. Fotografije sa seoskog turizma Kezele

Slika 18. Vinograd obitelji Kezele

Izvor: Seoski turizam Kezele

Slika 19. Bačva na ulazu u restoran

Izvor: autor

Slika 20. Dvorište iza restorana

Izvor: Seoski turizam Kezele

Slika 20. Muzej sala

Izvor: Seoski turizam Kezele

SAŽETAK

Rad se bavi istraživanjem ponude dopunskih aktivnosti na seoskom turizmu Kezele, jednom od najpoznatijih seoskih turizama u kontinentalnoj Hrvatskoj. Kroz intervju i razgovor s vlasnikom, fotodokumentaciju i podatke dobivene tijekom odrađivanja stručne prakse na seoskom turizmu Kezele, istražuju se sadašnje dopunske aktivnosti koje imaju u svojoj ponudi za posjetioce. Na osnovi dobivenih podataka, također se predlažu nove dopunske aktivnosti čijom bi se primjenom unaprijedilo poslovanje seoskog turizma Kezele. Predložene nove dopunske aktivnosti za cilj imaju povećati broj posjetioca i broj noćenja na gospodarstvu.

Ključne riječi: ruralni turizam, seoski turizam Kezele, dopunske aktivnosti